

[Domov](#) > ... > [Vaše Pravice](#) > [Žrtve Kaznivih Dejanj](#) > [Pravice Žrtev – Po Državah](#) > 1 - Moje pravice kot žrtve kaznivega dejanja

1 - Moje pravice kot žrtve kaznivega dejanja

Katere informacije bom pridobil od organov (npr. policija, državni tožilec) po storitvi kaznivega dejanja, vendar pred njegovo prijavo?

V skladu z zakonom o kazenskem postopku morajo sodišče, tožilec in preiskovalni organ osebe, ki jih zadevajo dejavnosti pregona, pred kakršnim koli procesnim dejanjem seznaniti z njihovimi pravicami in obveznostmi.

Kazniva dejanja je mogoče ustno ali pisno prijaviti državnemu tožilcu ali preiskovalnemu organu. Prijavo lahko sprejme tudi drug organ ali sodišče, ki jo potem pošlje preiskovalnemu organu. Zakon ne določa nobenih formalnosti za prijavo kaznivega dejanja; prijaviti ga je mogoče s pismom, po pošti, e-pošti ali osebno.

Kazenski postopki potekajo v madžarščini, vendar ima žrtev, ki ne govori madžarsko, možnost uporabljati svoj materni jezik ali drug jezik po svoji izbiri. Tudi če govori madžarsko, lahko v kazenskem postopku uporablja svoj nacionalni jezik. Stroški prevajanja in tolmačenja se ne prenesejo na žrtev, od žrtve pa se ne sme zahtevati, da plača predplačilo za take stroške ali jih krije.

Žrtev kaznivega dejanja je upravičena do podpore službe za podporo žrtvam, če je fizična oseba, zoper katero ali zoper premoženje katere je bilo na ozemlju Madžarske storjeno kaznivo dejanje, in če je fizična oseba, ki je utrpela škodo, ki je neposredna posledica kaznivih dejanj zoper premoženje ali drugih kaznivih dejanj, storjenih na ozemlju Madžarske, zlasti če je utrpela telesne poškodbe ali čustveno škodo, duševni šok ali ekonomsko izgubo, ter če je žrtev: državljan Madžarske ali katere koli druge države članice EU, državljan katere koli države nečlanice EU, ki zakonito prebiva na ozemlju Evropske unije, oseba brez državljanstva, ki zakonito prebiva na ozemlju Madžarske, žrtev trgovine z ljudmi ali katera koli druga oseba, ki se šteje za upravičeno na podlagi mednarodnih pogodb, sklenjenih med državo njenega državljanstva in Madžarsko, ali na podlagi vzajemnosti.

Država žrtvam po oceni njihovih potreb zagotovi storitve podpore, ki lahko vključujejo: lajšanje varstva interesov žrtev, dodelitev takojšnje denarne pomoči, podelitev dokazila o statusu žrtve, zaščito pri in zagotovitev varovane nastanitve. Če so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji, je žrtev upravičena tudi do državnega nadomestila.

Poleg tega se lahko odredi osebna zaščita žrtve, če se zoper žrtve naertujejo ali so bila storjena nasilna kazniva dejanja nad osebami ali kazniva dejanja, ki ogrožajo več ljudi, da bi se oviralo ali preprečilo njihovo sodelovanje v kazenskem postopku ali uveljavljanje njihovih pravic in izpolnjevanje njihovih obveznosti, ali če je tako kaznivo dejanje verjetno. Prošnje se lahko vložijo ali evidentirajo pri sodišču, generalnem tožilcu ali preiskovalnem organu, ki izvaja kazenski postopek.

Za zagotovitev preprečevanja ali prekinitve kaznivih dejanj zoper telesno celovitost ali svobodo osebe osebna zaščita obsega varovanje zasebnega stanovanja ali drugega prebivališča žrtve, zagotavljanje varnosti prometnih poti in varnega sodelovanja v kazenskem postopku ter druga uradna dejanja.

Osebna zaščita se zagotavlja predvsem z redno patroljno službo, tehničnimi sredstvi, stalnimi komunikacijskimi povezavami, zagotovitvijo zaščitnih oblačil in, če so drugi načini osebne zaščite neučinkoviti, z osebjem za varovanje, ki se lahko zagotovi na mestu, ki ga upravlja organ za kazenski pregon, pooblaščen za odreditev in zagotavljanje osebne zaščite.

Če zaščite žrtve, ki sodeluje v izredno resnem kazenskem postopku, ni mogoče zagotoviti z osebno zaščito ter če ta žrtev sodeluje z organom in je v nevarnosti ter je zato treba zagotoviti posebne zaščitne ureditve, lahko sodeluje tudi v programu za zaščito pri in, ki zagotavlja posebne zaščitne ureditve, če so izpolnjeni posebni dodatni pogoji.

V nekaterih primerih ima žrtev pravico, da jo zastopa zakoniti zastopnik, in je upravičena do pravne pomoči, če deluje kot nadomestni zasebni tožilec. Praviloma je pogoj za to, da žrtev potrebuje tako zastopanje in pomoč, tj. če mesečni neto dohodek žrtve ob upoštevanju dohodkov oseb, ki živijo v istem gospodinjstvu, ne presega ustreznega minimalnega zneska starostne pokojnine, določenega na podlagi delovnega razmerja (28 500 HUF leta 2017), in če žrtev nima sredstev, s katerimi bi lahko krila stroške pravnih storitev.

Žrtev lahko ima pravico, da se v kateri koli fazi kazenskega postopka pridruži civilni tožbi, v kateri lahko zahteva nadomestilo za škodo, ki je nastala zaradi kaznivega dejanja toženca. Da bi žrtev zagotovila poplačilo svojega civilnega zahtevka, lahko vloži predlog za zaseg premoženja toženca, ki ga bo sodišče odredilo, če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da bo poplačilo zahtevka onemogočeno. Sodišče o civilnem zahtevku odloči v sodbi, pri čemer sprejme ali zavrne predlog. Če bi se zaradi tega postopek končal z znatno zamudo, če je tožencem oproščen ali če je razsojanje o vsebini predloga v kazenskem postopku izključeno zaradi drugih pogojev, sodišče odredi, naj se civilni zahtevek uveljavlja z drugimi pravnimi sredstvi.

Žrtev ima pod določenimi pogoji pravico, da s tožencem sodeluje v postopku mediacije. Postopka mediacije ni mogoče izvesti brez soglasja žrtve in se tudi v primeru soglasja žrtve ne začne samodejno, saj je odvisen od številnih drugih pogojev.

Dejanski izdatki žrtve in njenega zastopnika, ki nastanejo v zadevi, ter stroški, ki jih ima žrtev zaradi svoje navzočnosti kot priča, so stroški kazenskega postopka. Medtem ko prvih država ne plača vnaprej, se slednji povrnejo po procesnem dejanju. Tožencu se odredi kritje stroškov kazenskega postopka, če je spoznan za krivega.

Ne živim v državi EU, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno (državljeni EU in nedržavljeni EU). Kako so zaščitene moje pravice?

Zakon o kazenskem postopku zagotavlja varstvo pravic v zvezi s postopki, ki spadajo v pristojnost Madžarske, ne glede na državljanstvo in prebivališče. Služba za podporo žrtvam državljanom katere koli države članice EU zagotavlja enake storitve kot madžarskim državljanom.

Če prijavim kaznivo dejanje, katere informacije bom prejel?

Žrtev se o odločbi, s katero je odrejena preiskava, posamično obvesti le, če ni prijavila kaznivega dejanja. Poleg tega so z zakonom o postopkih opredeljeni primeri in odločitve, o katerih je treba obvestiti žrtev.

Žrtev ima pravico, da jo v zvezi s kaznivim dejanjem, ki jo zadeva, na zahtevo obvestijo o izpustitvi ali pobegu pridržane osebe, pogojnem odpustu, dokončni izpustitvi ali pobegu in prekinitvi izvrševanja zaporne kazni osebe, obsojene na zaporno kazen, izpustitvi ali pobegu osebe, obsojene na pripor, in prekinitvi izvrševanja pripora, odpustu ali pobegu osebe na neprostovoljnem zdravljenju, odpustu, nedovoljenem odhodu in odhodu za prilagoditev osebe na neprostovoljnem zdravljenju ter, v zvezi z izobraževanjem mladih storilcev kaznivih dejanj, o začasnem ali dokončnem odpustu, nedovoljenem odhodu iz institucije in prekinitvi izobraževanja za mlade storilce.

Žrtev je treba obvestiti zlasti o naslednjih odločitvah: dodelitvi izvedenca, začasni ustavitvi preiskave, zaključku preiskave, prekinitvi preiskave, obtožnici, delni opustitvi obtožnice, umiku obtožb ter sprejetju vseh odločb, ki vsebujejo določbe, ki se nanašajo neposredno na žrtev, in sprejetju končne odločbe.

Žrtev je treba obvestiti o kraju in datumu vseh procesnih dejanj, pri katerih lahko sodeluje. Takšna dejanja vključujejo zaslišanje izvedenca med preiskavo, preglede, rekonstrukcije dogodkov, postopek identifikacije osumljenca ter sojenja in javne obravnave v okviru sodnih postopkov.

Med preiskavo lahko žrtev dobi informacije o morebitnih izvedenskih mnenjih in dokumentih o preiskovalnih ukrepih, pri katerih je lahko navzoča, ter ob plačilu takse pridobi kopije teh mnenj in dokumentov, lahko pa dobi tudi kopije drugih dokumentov, če to ni v nasprotju z interesi preiskave. Po koncu preiskave lahko žrtev pregleda vse dokumente, ki se nanašajo na kaznivo dejanje, storjeno zoper njo.

Žrtev lahko med preiskavo vloži pritožbo zoper vse odločbe, ki vsebujejo določbe, ki se neposredno nanašajo nanjo. Med drugim lahko vloži pritožbo zoper odločbe o zavrnitvi njene prijave kaznivega dejanja ali odločbe o začasni ustavitvi ali prekinitvi preiskave.

Èe se prijava kaznivega dejanja zavrne ali preiskava prekine in v nekaterih primerih, ko je bila v zvezi z delom obtožnice vložena uradna obtožnica in pritožba žrtve ni imela zelenega rezultata, lahko žrtev v zakonsko doloèenem roku prevzame vlogo nadomestnega zasebnega tožilca. Žrtev lahko kot nadomestni zasebni tožilec deluje tudi, èe tožilec na podlagi preiskave ni ugotovil kaznivega dejanja, ki bi bilo predmet kazenskega pregona, ali èe tožilec od zasebnega tožilca ni prevzel izvajanje pregona. Žrtev, ki deluje kot nadomestni zasebni tožilec, lahko prek odvetnika vloži predlog za pregon in tako sama vloži obtožnico zoper toženca.

Med sodnim postopkom se lahko žrtev pritoži samo zoper razsojanje o vsebini civilnega zahtevka, vendar ne zoper odloèitev o vsebini. Žrtev lahko med sodnim postopkom prevzame vlogo nadomestnega zasebnega tožilca, èe je tožilec umaknil obtožbe.

Ali sem upravièen do brezplaènega tolmaèenja ali prevajanja (ko se obrnem na policijo ali druge organe ali med preiskavo in sojenjem)?

Kazenski postopki potekajo v madžaršèini, vendar neznanje madžarskega jezika ni razlog za diskriminacijo. V kazenskem postopku lahko ustno in pisno uporabljate svoj materni, regionalni ali manjšinski jezik ali drug jezik, za katerega ste navedli, da ga govorite. V tem primeru imate pravico do uporabe brezplaènih storitev tolmaèa in brezplaènega prevoda uradnih dokumentov, naslovljenih na vas.

Kako organi zagotavljajo, da jih bom razumel in da me bodo oni razumeli (èe sem otrok ali invalid)?

Organ si bo prizadeval, da bo njegova ustna in pisna komunikacija z vami preprosta in razumljiva. Informacije o vaših pravicah in opozorila glede vaših obveznosti vam bodo sporoèeni tako, da vam bodo preprosto razumljivi, pri èemer se bodo upoštevali vaše stanje in osebne sposobnosti. Med ustnim komuniciranjem mora organ preveriti tudi, ali ste razumeli informacije, ki so vam bile sporoèene, ter vam take informacije ali opozorilo pojasniti, èe jih niste razumeli. Èe ste mladoletnik ali invalid, mora organ posebej skrbno komunicirati z vami. Èe ste naglušni, slepi in gluhi ali govorno prizadeti, lahko zaprosite za pomoè tolmaèa znakovnega jezika ali namesto sodelovanja na zaslišanju predložite pisno izjavo.

Službe za podporo žrtvam

Kdo zagotavlja podporo žrtvam?

Naloge v zvezi z zašèito žrtev in pravno pomoèjo na državni ravni izvajajo vladni uradi v glavnem mestu in 19 okrožjih. Èe ste žrtev kaznivega dejanja, vam vladne agencije zagotovijo brezplaèno individualizirano pomoè, v okviru katere prejmete:

- informacije o svojih pravicah in možnostih;
- èustveno podporo;
- praktièno pomoè in pravno svetovanje v preprostih zadevah;
- potrditev statusa žrtve;
- prejmete lahko tudi takojšnjo denarno pomoè, èe v petih dneh od dneva, ko je bilo storjeno zadevno kaznivo dejanje, vložite prošnjo.

Vladni uradi vam v okviru pravne pomoèi zagotavljajo brezplaèno pravno svetovanje, èe so dejstva v zadevi razmeroma preprosta, èe pa nimate dovolj finanènih sredstev, vam lahko prek pravne pomoèi zunaj okvira kazenskega postopka zagotovijo pravne storitve (npr. pripravo dokumentov), v okviru kazenskega postopka pa zastopanje prek zakonitega zastopnika.

Kontaktne podatke vladnih uradov v Budimpešti in okrožjih so na voljo na naslovu <http://www.kormanyhivatal.hu/>, veè informacij o podpori žrtvam in pravni pomoèi pa na <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/aldozatsegito-szolgalat> in <http://igazsagugyihivatal.gov.hu/jogi-segitsegnyujtas>.

Èe ste postali žrtev kaznivega dejanja, se lahko poleg državnih organizacij za podporo žrtvam obrnete tudi na veè civilnih organizacij, na primer na:

- dobrodelno organizacijo WHITE RING, ki je èlanica organizacije Victim Support Europe ter zagotavlja finanèno, pravno, psihološko in drugo podporo ter pomoè žrtvam kaznivih dejanj in njihovim sorodnikom, zlasti tistim, ki jo potrebujejo zaradi svojega socialnega položaja (<http://fehergyuru.eu/>);
- nacionalno telefonsko službo za informacije za osebe v stiski (Országos Kríziskezelé és Információs Telefonszolgálat), ki zagotavlja pomoè žrtvam nasilja v družini, zlorabe otrok, prostitucije in trgovine z ljudmi ter lahko po potrebi poskrbi za njihovo nastanitev (<http://bantalmazas.hu/>);
- reševalno službo ESZTER (ESZTER Alapítvány és Ambulancia), ki je nevladna organizacija, ki zagotavlja brezplaèno psihološko obravnavo in rehabilitacijo za zlorabljenе in travmatizirane otroke in odrasle ter pravne informacije in nasvete (<http://eszteralapitvany.hu/>);
- združenje za pravice žensk NANE, ki je nevladna organizacija, ki upravlja brezplaèno telefonsko linijo za pomoè in zagotavlja osebno pravno pomoè ter psihološko in socialno svetovanje za odrasle in mladoletne žrtve nasilja v družini (<http://nane.hu/>).

Ali me bo policija samodejno usmerila na službe za podporo žrtvam?

Èe se kot žrtev kaznivega dejanja obrnete na policijo, boste od nje dobili pisno obvestilo o ustrezni službi za podporo žrtvam, obvešèeni boste o svojih možnostih za podporo žrtvam, policija pa vam bo na zahtevo izdala potrebno potrdilo, ki vam bo izroèeno ali poslano službi za podporo žrtvam.

Kako je zašèitena moja zasebnost?

Med kazenskim postopkom je treba spoštovati vaše osebne pravice in pravico do spoštovanja vpletenih oseb, prepovedano pa je vsako nepotrebno razkritje vaših zasebnih podatkov. V ta namen in èe je vaše prièanje kot prièa potrebno, lahko zahtevate, da se vaši podatki obravnavajo kot zaupni, od vložitve te zahteve pa se bodo podatki razkrili le organu, ki obravnava zadevo.

Ali moram pred uporabo podpore žrtvam kaznivo dejanje prijaviti?

Vložitev prijave kaznivega dejanja, storjenega v vašo škodo, ni splošni pogoj za upravièenost do storitev podpore žrtvam, ki jih zagotavlja država; kljub temu boste do denarne pomoèi (nadomestila, takojšnje denarne pomoèi) upravièeni le, èe imate pisno dokazilo o zaèetku kazenskega postopka.

Moja osebna zašèita, èe sem v nevarnosti

Po zaèetku kazenskega postopka lahko dobite osebno zašèito. Èe ste zaradi sodelovanja v kazenskem postopku v nevarnosti, lahko organ, ki obravnava zadevo, prosite, da vam kot žrtvi ali prièi ter vašim družinskim èlanom in sorodnikom zagotovi osebno zašèito. Osebno zašèito lahko uvede preiskovalni organ, ki obravnava zadevo, tožilstvo ali sodišèe, odloèitev pa sprejme policija, ki zagotovi osebno zašèito.

Èe boste zaslišani kot prièa in se vaša izpovedba nanaša na bistvene okolišèine zelo resne zadeve, se vam lahko zagotovi posebna zašèita, èe prièakovanih dokazov iz vaše izpovedbe ni mogoèe nadomestiti in èe bi razkritje vaše identitete v zvezi z vašim sodelovanjem v kazenskem postopku resno ogrozilo vaše življenje, fizièno celovitost ali osebno svobodo ali življenje, fizièno celovitost ali osebno svobodo vaših sorodnikov.

Preiskovalni sodnik bo odloèil o zagotovitvi posebne zašèite prièi, ki jo lahko predlaga tožilstvo, zato morate tako vrsto zašèite zahtevati pri tožilstvu. Èe ste posebej zašèitena prièa, vas lahko zasliši le preiskovalni sodnik in ne smete biti pozvani na sojenje, vaše ime, osebni podatki in bivališèe pa se bodo obravnavali kot zaupni podatki ter ne bodo razkriti tožencu in njegovemu zagovorniku.

Zašèita se vam lahko zagotovi tudi v okviru posebnega programa zašèite. Èe sodelujete v takšnem programu, vas lahko pozovejo k udeležbi pri procesnih dejanjih, vas obvestijo o njih ali vam pošljejo dokumente le prek organa, odgovornega za vašo zašèito, naslov tega organa pa bo naveden kot vaše bivališèe. Kopije dokumentov, ki vsebujejo informacije o vas, se ne smejo predložiti nikomur, niti organom, razen èe je to dovolil organ, odgovoren za vašo zašèito. V tem primeru lahko zavrnete prièanje, pri katerem bi lahko razkrili ali nakazali informacije o svoji novi identiteti ali prebivališèu.

Èe je bilo v vašo škodo storjeno kaznivo dejanje, ki se kaznuje z zaporom, lahko sodišèu predlagate, naj tožencu izreèe prepoved približevanja, ki velja od deset do 60 dni.

Katere vrste zaščite so na voljo? Kdo mi lahko zagotovi zaščito?

Med kazenskim postopkom sodišče, tožilec in preiskovalni organ nenehno preverjajo, ali ste žrtev, ki potrebuje posebno zaščito, pri čemer upoštevajo dejstva in okoliščine, značilne za vašo osebnost in življenjske razmere, ter naravo ali okoliščine kaznivega dejanja, zaradi katerih je mogoče ugotoviti, da imate med kazenskim postopkom posebne potrebe. V tem primeru lahko sodišče, tožilstvo ali preiskovalni organ, ki izvaja kazenski postopek, v bistvu odredi ukrepe, s katerimi zagotovi vašo osebno zaščito, pri čemer osebno zaščito in program zaščite, opredeljen v oddelku 7, zagotovi policija, sodišče pa lahko izda prepoved približevanja.

Ali bo izvedena ocena, če obstaja tveganje, da mi bo storilec kaznivega dejanja povzročil nadaljnjo škodo?

Da. Temeljna naloga sodišča, tožilstva in preiskovalnega organa je preprečiti, da bi storilec storil nadaljnja kazniva dejanja. Ta cilj dosežejo s prisilnimi ukrepi, ki so usmerjeni v toženca in njegove osebne značilnosti ter vključujejo izgubo ali omejitev svobode toženca (npr. prepoved približevanja, policijska ura), po drugi strani pa z ukrepi, ki zagotavljajo vašo skrbnost in zaščito ter temeljijo na posebnem upoštevanju vaših interesov kot žrtve.

Ali bo izvedena ocena, če obstaja tveganje, da mi bo kazenskoopravni sistem povzročil nadaljnjo škodo (med preiskavo in sojenjem)?

Da. V kazenskem postopku morajo sodišče, tožilstvo in preiskovalni organ procesna dejanja, ki vključujejo vaše sodelovanje kot priča, pripraviti in izvesti tako, da se ne ponavljajo neupravičeno in da se ne soočite s tožencem, če to ni potrebno. V ta namen se lahko na primer na vašo zahtevo ali po uradni dolžnosti opusti vaše soočenje s tožencem, med vašim zaslišanjem pa lahko toženca odstranijo iz sodne dvorane ali vas zaslišijo s telekomunikacijskimi sredstvi (pri čemer lahko tudi zameglijo vaše obrazne poteze ali spremenijo vaš glas).

Kakšna zaščita je na voljo za posebno ranljive osebe?

Če ste žrtev, ki zaradi dejstev in okoliščin, značilnih za vašo osebnost in življenjske razmere, ali narave ali okoliščin kaznivega dejanja potrebuje posebno zaščito, bo kazenski postopek izveden zelo skrbno, vsa procesna dejanja, ki vplivajo na vas (ob upoštevanju interesa postopka), pa bodo pripravljena in izvedena tako, da bodo vaše potrebe čim bolj upoštewane.

Sem mladoletna oseba – ali imam posebne pravice?

V skladu s Konvencijo o otrokovih pravicah, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 20. novembra 1989, se v madžarskem pravnem sistemu oseba šteje za otroka, če je mlajša od 18 let.

V kazenskem postopku, ki zadeva mladoletne žrtve, se od sodnih in drugih organov na splošno zahteva, da zagotovijo polno spoštovanje otrokovih pravic iz mednarodnih konvencij, zlasti načela prednostnega upoštevanja „otrokove koristi“ v odločitvah, ki zadevajo mladoletnike.

Mladoletne žrtve imajo v kazenskih postopkih v primerjavi z odraslimi dodatne pravice in zagotovljena jim je dodatna zaščita. Če je žrtev ob začetku kazenskega postopka mlajša od 18 let, se bo štela za „žrtev s posebnimi potrebami“, ne da bi v ta namen vložila ločeno prošnjo.

Splošno pravilo glede žrtev s posebnimi potrebami je, da je treba procesna dejanja pripraviti in izvesti z največjo skrbnostjo v zvezi z žrtvijo ter čim bolj upoštevati njene potrebe.

Žrtve, mlajše od 18 let, imajo v primerjavi z odraslimi posebne dodatne pravice:

1. Za kazniva dejanja, storjena zoper življenje in telo, zdravje ali spolno svobodo, kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost ter kazniva dejanja zoper koristi otrok in družine ali nasilna kazniva dejanja zoper druge osebe je treba izvesti hiter kazenski postopek, če otrokove koristi upravičujejo, da se kazenski postopek zaključi v najkrajšem možnem času. Hitri kazenski postopek je upravičen zlasti, če je telesni, duševni ali moralni razvoj žrtve zelo ogrožen ali če je toženec v času postopka odgovoren za vzgojo žrtve, nadzor nad njo ali skrb zanjo ali kako drugače živi v okolju žrtve.
2. Pri ustni in pisni komunikaciji s tako žrtvijo je potrebna dodatna previdnost. Mladoletnike je treba o njihovih pravicah in obveznostih obvestiti na način, ki ustreza njihovi starosti in zrelosti, po potrebi pa jim je treba

zagotoviti posebna pojasnila in razlago.

3. Skrbnika mladoletnika je treba obvestiti o sodnem pozivu, to obvestilo pa je treba vročiti skupaj z zahtevo, da se zagotovi udeležba mladoletnika.
4. Pravni zastopnik, zagovornik in skrbnik mladoletnika so lahko navzoči na zaslišanju mladoletnika kot priče. Oseba, ki spremlja pričo, je upravičena do povračila enakih stroškov kot priča.
5. Pričanja mladoletnika ni dovoljeno preskusiti z instrumenti za preverjanje verodostojnosti (poligrafom).
6. Če obveznost osebne sodelovanja ni predpisana z zakonom, lahko pravice mladoletnika uveljavlja tudi njegov pravni zastopnik.
7. Odredi se lahko, da se zaslihanje izvede s komunikacijskim sistemom zaprtega kroga (videokonferenco). V tem primeru je žrtev v ločeni sobi in lahko z osebami na prizorišču sojenja komunicira prek naprave, ki hkrati prenaša sliko in zvok (videokonferenca).
8. Sodišče lahko sojenje po uradni dolžnosti ali na zahtevo zapre za javnost, da bi zaščitilo mladoletnika, ki sodeluje v postopku.
9. Če želi tožilec žrtev s posebnimi potrebami zaslišati kot pričo v kazenskem postopku v zvezi s kaznivim dejanjem, storjenim zoper spolno svobodo, kaznivim dejanjem zoper spolno nedotakljivost ali kaznivim dejanjem zoper osebo, ki je sorodnik žrtve, lahko žrtev na njeno zahtevo zasliši samo oseba istega spola, če to ne škoduje interesom postopka.

Žrtve, mlajše od 14 let, imajo poleg zgoraj navedenih pravic dodatne posebne pravice:

1. Žrtev se lahko zasliši kot priča le, če pričakovanih dokazov iz njenega pričanja ni mogoče nadomestiti. Žrtev mora pri soočenju sodelovati le, če ji to ne bo povzročilo nelagodja.
2. Sodne pozive in obvestila o zaslišanju priče je treba vročiti prek njenega varuha. Dejstva iz sodnega poziva in obvestila je treba sporočiti pravnemu zastopniku mladoletnika.
3. Preiskovalni sodnik bo mladoletnika zaslišal pred vložitvijo obtožnice, če obstaja utemeljen razlog za domnevo, da bi zaslihanje na javni obravnavi negativno vplivalo na osebni razvoj mladoletnika. Pravni zastopnik, varuh in odvetnik, ki deluje v imenu priče, lahko pri tožilcu vložijo predlog, da pričo zasliši preiskovalni sodnik. Če so pogoji, določeni z zakonom, izpolnjeni, bo tožilec predlagal tako zaslihanje mladoletnika. Toženec in njegov zagovornik ne smeta biti navzoča na obravnavi, ki jo izvede preiskovalni sodnik.
4. Kraj zaslihanja priče je soba, posebej zasnovana za zaslihanje mladoletnikov. Odstopanja od tega so dovoljena samo v izjemnih primerih. Zaslihanje se lahko izvede tudi s komunikacijskim sistemom zaprtega kroga (videokonferenco).
5. Zaslihanje priče, mlajše od 14 let, je treba posneti z napravo za snemanje slike ali zvoka. V primeru mladoletnikov, starejših od 14 let, je to dovoljeno le, če se za stroške odobri predplačilo.
6. Mladoletnik ne sme biti povabljen na javno obravnavo, če ga je pred obtožnico zaslišal preiskovalni sodnik.
7. Če preiskovalni sodnik mladoletnika ni zaslišal pred vložitvijo obtožnice, vendar se pozneje pojavi potreba, da se zasliši kot priča, se lahko njegovo zaslihanje izvede le zunaj sojenja. Če je mladoletnik v času sojenja dopolnil 14 let, ga lahko sodišče v posebej utemeljenem primeru zasliši tudi v okviru sojenja. Obvestilo toženca in njegovega zagovornika se lahko v obeh primerih opusti.

Moj družinski član je umrl zaradi kaznivega dejanja – kakšne so moje pravice?

Žrtve, ki so umrle pred začetkom kazenskega postopka ali po njem, lahko nadomestijo sorodnik v ravni vrsti, zakonec, življenjski partner, brat ali sestra, pravni zastopnik ali odvisna oseba, vzdrževana na podlagi sporazuma ali zakonodaje, ki lahko uveljavljajo pravice žrtve.

Če je do tega upravičenih več oseb, lahko zadevne osebe določijo osebo, ki bo uveljavljala pravice žrtve. Če takega sporazuma ni, lahko pravice žrtve uveljavlja oseba, ki je prva sodelovala v postopku.

Moj družinski član je bil žrtev kaznivega dejanja – kakšne so moje pravice?

Če obveznost osebne sodelovanja ni predpisana z zakonom, lahko pravice žrtve uveljavlja tudi njen pravni zastopnik. Odvetnik ali polnoletni sorodnik lahko na podlagi pooblastila deluje kot zastopnik.

Če ovaditelj poda ustno ovadbo, je lahko polnoletna oseba, ki jo določi, navzoča na zaslišanju, da bi mu zagotovila podporo (vključno z jezikovno podporo), če navzočnost te osebe ne vpliva negativno na interese postopka.

Pri preiskovalnih ukrepih, pri katerih je vaša navzočnost obvezna ali dovoljena, vas lahko spremlja tudi vaš zastopnik, zagovornik in – če to ni v nasprotju z interesi postopka – polnoletna oseba, ki jo določite sami. Zgornje pravilo velja za prienjanje žrtve in zaslišanje žrtve kot priče.

Če nadomestni zasebni tožilec umre, ga lahko v 30 dneh nadomestijo sorodnik v ravni vrsti, zakonec, življenjski partner, brat ali sestra, pravni zastopnik ali odvisna oseba, vzdrževana na podlagi sporazuma ali zakonodaje.

Ali mi je zagotovljen dostop do mediacije? Pod katerimi pogoji? Ali bom v času mediacije na varnem?

Glavni cilj postopka mediacije je zagotoviti odškodnino za posledice kaznivega dejanja toženca na način, ki je sprejemljiv tudi za žrtev. Zato si je treba v postopku mediacije prizadevati za doseg ustreznega dogovora med tožencem in žrtvijo za nadomestilo škode.

Če so izpolnjeni pogoji, določeni z zakonom, lahko tožilec ali sodnik, če se zadeva obravnava na sodišču, postopek odloži za največ šest mesecev in odredi mediacijo.

Za kazenski postopek se lahko odredi mediacija, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- toženec ali žrtev predlaga ali se prostovoljno strinja, da se uporabi mediacija;
- kazenski postopek je bil začet v zvezi s kaznivim dejanjem, storjenim zoper življenje in telo ali zdravje, človekovo dostojanstvo in druge temeljne človekove pravice, prometnim prekrškom ali kaznivim dejanjem zoper premoženje ali pravice intelektualne lastnine, pri čemer je za kaznivo dejanje predpisana največ petletna zaporna kazen;
- v skladu s kazenskim zakonikom se lahko kazenski postopek po uspešnem postopku mediacije zaključi ali pa se zniža kazen, pri čemer ni omejitve;
- osumljenec je priznal krivdo pred vložitvijo obtožnice in se je strinjal, da bo povrnil škodo, ter jo je sposoben povrniti s sredstvi in v obsegu, ki so sprejemljivi za žrtev;
- kazenski postopek se lahko opusti ob upoštevanju narave kaznivega dejanja, načina, kako je bilo storjeno, in osebnih okoliščin toženca, ali če obstaja utemeljen razlog, da sodišče povračilo s strani toženca oceni v okviru naložitve kazni.

Žrtev lahko v kateri koli fazi postopka vloži predlog za odreditev mediacije. Vendar se lahko postopek mediacije v isti zadevi odredi samo enkrat, zato se ne sme ponoviti, če je bil iz kakršnega koli razloga neuspešno zaključen.

Mediator, ki je usposobljen za ta namen in je državni uslužbenec, je odgovoren za ustrezno izvedbo postopka mediacije. V postopku mediacije se lahko žrtev odloči, da bodo njena srečanja s tožencem potekala izključno v navzočnosti mediatorja, v zvezi s tem pa mediator sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev osebne varnosti žrtve.

Kje lahko najdem zakonodajo, ki določa moje pravice?

- Zakon XIX iz leta 1998 o kazenskem postopku;
- Zakon C iz leta 2012 o kazenskem zakoniku;
- Zakon LXIV iz leta 1991 o razglasitvi Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah, podpisane 20. novembra 1989 v New Yorku;
- Zakon CXXXV iz leta 2005 o podpori žrtvam kaznivih dejanj in državnem nadomestilu;
- Zakon LXXX iz leta 2003 o pravni pomoči;
- Zakon LXXXV iz leta 2001 o programu za zaščito oseb, ki sodelujejo v kazenskih postopkih in podpirajo sodno oblast;
- Zakon CXXIII iz leta 2006 o dejavnostih mediacije, ki se uporabljajo v kazenskih zadevah;
- Uredba št. 64/2015 ministra za notranje zadeve z dne 12. decembra 2015 o nalogah policije v zvezi s podporo žrtvam;
- Vladna uredba št. 34/1999 z dne 26. februarja 1999 o pogojih za odreditev in pravilih za izvajanje osebne zaščite oseb, ki sodelujejo v kazenskih postopkih, in članov organov, ki vodijo postopke;
- Skupna uredba št. 23/2003 ministra za notranje zadeve in ministra za pravosodje z dne 24. junija 2003 o podrobnih pravilih za preiskave, ki jih izvajajo preiskovalni organi pod nadzorom ministra za notranje zadeve, in pravilih o evidentiranju preiskovalnih ukrepov s sredstvi, ki niso zapisniki;
- Uredba št. 25/2016 ministra za pravosodje z dne 23. decembra 2016 o državnem povračilu dejanskih

izdatkov toženca in zagovornika ter o plaèilih osebam, ki sodelujejo v kazenskih postopkih, in njihovih izdatkih;

- Uredba št. 14/2008 ministra za pravosodje in kazenski pregon z dne 27. junija 2008 o povraèilih prièam;
- Skupna uredba št. 21/2003 ministra za pravosodje, ministra za notranje zadeve in ministra za finance z dne 24. junija 2003 o predplaèilu stroškov kazenskih postopkov;
- Uredba št. 2/2013 nacionalne policijske uprave z dne 31. januarja 2013 o nalogah policije v zvezi s podporo žrtvam.

■ Zadnja posodobitev: 18/07/2025

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.